

Het Vasthouden van Vreedzame Vaardigheden onder Wijkmediatoren in Overvecht: Succesfactoren van de Wijkmediatorentraining

Bachelorthesis Pedagogische Wetenschappen
Universiteit Utrecht

Simone de Graaff, 4125088

Michelle van Bommel, 4121236

Datum: 3 juli 2017

Eerste begeleider: Bob Horjus

Tweede begeleider: Chris Baerveldt

Abstract

Background: A qualitative study based on the ASE-model was conducted to examine whether special trainings for 'wijkmediatoren' (child peer mediators) lead to persistent peaceable skills among 'wijkmediatoren' in Overvecht and which success factors contribute to this. **Method:** A qualitative design is used to collect information through semi-structured interviews. A total of 11 children between the age of 11 and 18 have been interviewed. **Results:** Analysis with Nvivo showed that all of the 'wijkmediatoren' had a positive attitude towards mediation in conflicts and they saw themselves as a good 'wijkmediator'. However, the social norm in the neighbourhood was not always positive. Also most of the 'wijkmediatoren' contained to use different skills they learned in the training. Success factors of the training were the overall guidance, teamwork, the opportunity to make your voice heard, a clear protocol to mediate in conflicts, to learn how to keep calm, to maintain a neutral stance, and the usefulness in daily life. To improve the training there should be better guidance in taking initiative to mediate, use of real scenario's, an update of the course content, more training sessions and less high expectations, according to the 'wijkmediatoren'. **Conclusion:** The results suggest that persistence of peaceable skills among 'wijkmediatoren' due to the mediator-training is possible. Further research should include more respondents.

Keywords: Vreedzame Wijk, wijkmediatoren, vreedzame vaardigheden, mediator-training, ASE-model, blijvende gedragsverandering

Het Toepassen van Vreedzame Vaardigheden onder Wijkmediatoren in Overvecht: Succesfactoren van de Wijkmediatorentaining

"It takes a village to raise a child", is een van oorsprong Afrikaans gezegde (Pauw & Verhoeff, 2012). Volgens Pauw en Verhoeff (2012) heerst er in onze samenleving echter een trend van individualisering waardoor die *'village'* niet meer bestaat. Door de geïndividualiseerde samenleving is een beroep doen op de sociale omgeving steeds minder nodig. Door allerlei formele instanties, zoals de kinderopvang en opvoedbureau's, zijn mensen steeds minder afhankelijk van elkaar. Dit heeft als gevolg dat sociale banden dreigen te vervagen. Wanneer de sociale band van het individu met de samenleving zwak is, is de kans op afwijkend gedrag groter (Hirschi, 2002). Jongeren met afwijkend gedrag, zoals gewelddadig gedrag, alcohol- en drugsgebruik en schooluitval, kunnen schadelijk zijn voor de samenleving (Vieno, Nation, Perkins, & Santinello, 2007).

Jongeren die een positieve band hebben met hun ouders en/of school of een positieve attitude ten opzichte van de maatschappij, hebben een kleinere kans op het ontwikkelen van afwijkend gedrag. Bovendien heeft de buurt volgens Junger-Tas, Steketee, Moll en Tierolf (2008) een grotere betekenis voor het sociale gedrag van een kind dan dat over het algemeen wordt aangenomen. Een buurt met veel criminaliteit en drugsgebruik is een omgeving die een criminele levensstijl vergemakkelijkt. Verschillende onderzoekers hebben onderzocht hoe de band met de buurt versterkt zou kunnen worden. Bevorderende factoren voor een sterke band met de buurt zijn positieve invloeden van vrienden (Mannes, Roehlkepartain, & Benson, 2005), het aanwezige toezicht op straatgroepen (Sampson & Groves, 1989) en een positief jeugd beleid dat afwijkend gedrag van jongeren probeert te voorkomen dan wel tegen te gaan (Schwartz et al., 2010).

De Vreedzame Wijk [VW] is te typeren als een positief jeugd beleid en is ontstaan uit De Vreedzame School [VS] (Pauw & Verhoeff, 2012). De VS is een schoolbreed programma voor basisscholen met als doel om het democratisch burgerschap van kinderen te ontwikkelen. In dit programma leren kinderen om zorgzaam met elkaar om te gaan, conflicten vreedzaam op te lossen, democratisch besluiten te nemen, meer verantwoordelijkheid te nemen en open te staan voor verschillen. Hiermee wordt er geprobeerd om toenemend probleemgedrag bij jongeren tegen te gaan en een bijdrage te leveren aan de sociale en maatschappelijke vorming van de jeugd. Uit onderzoek is dit programma effectief gebleken voor positief sociaal gedrag, leerlingparticipatie en conflictoplossing (Pauw, 2014). Het programma is doorgetrokken naar de wijk met als doel om een gezamenlijke pedagogische visie te creëren bij alle organisaties in de wijk die met kinderen en jongeren werken, zodat zij hun vreedzame vaardigheden gaan toepassen in de verschillende werelden van school, thuis, vrijetijdsbesteding en straat

(Dierx & Verhoeff, 2013; Pauw & Verhoeff, 2012). De achterliggende gedachte is dat wanneer jongeren hun vreedzame vaardigheden toepassen in de buurt, dit voor een positief sociaal leefklimaat zorgt in de gehele wijk (Horjus & Van Dijken, 2014) en afwijkend gedrag op straat uiteindelijk zal afnemen (Hartnagel, 1979; Hirschi, 2002; Junger-Tas et al., 2008; Sampson, Raudenbush, & Earls, 1997).

In de VS en de VW leren kinderen en jongeren om conflicten vreedzaam op te lossen door middel van een mediatieprotocol (Pauw & Verhoeff, 2012). Ook worden er aparte schoolmediatoren opgeleid die helpen bij het oplossen van conflicten. Vaardigheden die hiervoor nodig zijn, leren zij in aparte mediatorentrainingen (Dierx & Verhoeff, 2013). De pedagogische zin van mediatie kan volgens García-Raga, Grau en López-Martin (2017) in drie doelen worden samengevat: 1) conflictoplossing, 2) persoonlijke versterking en 3) preventie van conflicten. Dit komt overeen met drie kernelementen van de wijkmediatorentraining: 1) het vreedzaam omgaan van conflicten, 2) de stevige houding en 3) inzet voor de wijk (Pauw & Verhoeff, 2012). Uit een meta-analyse van Burrell, Zirbel en Allen (2003) blijkt dat mediatieprogramma's op scholen effectief kunnen zijn. Leerlingen leren hierin conflict-oplossingsvaardigheden die zij toe kunnen passen in het mediëren van conflicten en het helpen van peers om tot een overeenkomst te komen. Volgens García-Raga en collega's (2017) is mediatie meer dan alleen een conflict-oplossingstechniek en kunnen er voordelen zijn die verder gaan dan de school wanneer de geleerde competenties ook toegepast worden in andere situaties.

In de VW krijgen schoolmediatoren de kans om met een extra training in groep acht van de basisschool wijkmediator te worden (Horjus & Van Dijken, 2014). Deze training bestaat uit drie bijeenkomsten (Pauw & Verhoeff, 2012). In deze bijeenkomsten leren de jongeren waar vreedzame plekken zijn, hoe ze als wijkmediator kunnen mediëren bij het oplossen van conflicten op straat, hoe ze zich kunnen inzetten voor de wijk, de basisregels voor veiligheid en de stevige houding. Met de stevige houding leren de wijkmediatoren om het hoofd stil te houden, niet veel te bewegen, duidelijk te spreken, goed om zich heen te kijken, oogcontact te maken en rechtop te staan. Bovendien leren de wijkmediatoren om een neutrale houding aan te nemen tijdens het mediëren, waarin ze geen kant kiezen in het conflict maar de betrokken partijen zelf naar een oplossing laten zoeken. Daarnaast worden er twee terugkombijeenkomsten georganiseerd aan het einde van het schooljaar in groep acht en halverwege het eerste jaar op het voortgezet onderwijs. Tevens moeten de jongeren in de Utrechtse wijk Overvecht een stage lopen om hun vaardigheden onder begeleiding te oefenen in de praktijk, voordat ze hun diploma krijgen. Uiteindelijk kunnen de wijkmediatoren hun geleerde vaardigheden toepassen in bijvoorbeeld speeltuinen of hun eigen straat bij jongere kinderen die zich misdragen of een conflict hebben. Het is echter nog niet

bekend of er blijvende effecten zijn van de mediatorentrainingen op het gedrag van deze jongeren en welke factoren binnen deze mediatorentrainingen hiervoor kunnen zorgen.

Uit een evaluatieonderzoek naar de VW blijkt dat een transfer van vreedzame attitudes en vaardigheden mogelijk is wanneer er in die andere sociale omgevingen dezelfde sociale norm geldt en men dezelfde attitudes, vocabulaire, rituelen en attributen als in de VS gebruikt (Horjus, Van Dijken, & De Winter, 2012). Jongeren lijken hun vreedzame attitude en vaardigheden vooral in een vreedzame context te gebruiken en nauwelijks in het ongestructureerde publieke domein, zoals op straat. Bovendien blijkt dat jongeren het mediatieprotocol voor het oplossen van conflicten toepassen, wanneer er in de wijk een sociale norm heerst om vreedzaam conflicten op te lossen en de jongeren dit gedrag goed aangeleerd krijgen.

Er zijn verschillende factoren die iemand ertoe aanzetten om bepaald gedrag te vertonen. Volgens het ASE-model bepalen de attitude, sociale norm van de omgeving en de eigen effectiviteit of iemand het gedrag uitvoert (De Vries, Dijkstra, Kuhlmann, 1988; De Vries & Mudde, 1998). De attitude van iemand is een overtuiging ten opzichte van gedrag (Ajzen, 1991; Ajzen, 2005). Met de sociale norm wordt de attitude van de omgeving bedoeld, welke wordt gevormd door ouders, broers en/of zussen, vrienden en andere mensen uit de directe omgeving van de jongere. De eigen effectiviteit is tot slot de mate waarin iemand denkt het gedrag goed te kunnen beheersen en uit te voeren (Bandura, 1977). Als deze drie voorwaarden voor gedrag positief zijn, zal het gedrag waarschijnlijk uitgevoerd worden (De Vries, Dijkstra, & Kuhlmann, 1988; De Vries & Mudde, 1998). Dit betekent dat wanneer wijkmediatoren en hun directe sociale omgeving een positieve attitude hebben ten opzichte van het mediëren, en wanneer de wijkmediatoren denken de vreedzame vaardigheden goed te beheersen, zij waarschijnlijk vreedzaam gedrag laten zien.

Een blijvende gedragsverandering blijkt in de praktijk echter moeilijk te realiseren (Rauner, Kok, & Taris, 2006). Het blijkt dat een verandering in gedrag langer vastgehouden wordt wanneer er gebruik gemaakt wordt van een theoriegestuurd interventieprogramma en wanneer de training geïmplementeerd wordt volgens een gestructureerde methode. Het ASE-model lijkt hiermee een bruikbare invalshoek te zijn in het ontwerpen van een op gedragsverandering gerichte training. De VW is onder andere gebaseerd op het ASE-model (Pauw & Verhoeff, 2012) en dit suggereert dat blijvende gedragsverandering onder wijkmediatoren mogelijk is.

Ook blijkt dat *Intervention Mapping* een effectieve gestructureerde methode is om gedrag op langere termijn positief te beïnvloeden (Rauner et al., 2006). Dit is een methode om gewenst gedrag op een systematische manier te verankeren. Met deze gestructureerde en planmatige aanpak kan een maatwerkprogramma ontwikkeld worden.

Een duidelijke definitie en afbakening van het beoogde gedrag staat hierbij voorop. In een vooronderzoek moeten het beoogde gedrag, de doelgroep en de belemmerende en bevorderende factoren duidelijk gemaakt worden. Daarna volgen vijf opeenvolgende stappen die aan de interventie voorafgaan. Hierin wordt gewenst gedrag meetbaar gemaakt en een interventiestrategie ontwikkeld. Deze wordt vervolgens omgezet in een interventieprogramma die met een pilot wordt getoetst en worden de randvoorwaarden voor succes bepaald. Tot slot wordt er een evaluatieplan ontwikkeld waarin het effect en de methode centraal staan. Deze gestructureerde aanpak wordt toegepast op gedragstrainingen omdat deze zich niet zozeer richten op kennis, maar op het aanleren van gewenst gedrag. De effecten van een programma dat via *Intervention Mapping* ontwikkeld is, zijn volgens Rauner en collega's (2006) groter dan die van standaardprogramma's. Ook blijkt het de opbrengst van een op gedrag gerichte training duidelijk te verbeteren. De VW voldoet in zekere mate aan de vijf stappen van *Intervention Mapping*. Stap één tot en met vier worden uitvoerig onderbouwd in het Handboek De Vreedzame Wijk (Pauw & Verhoeff, 2012). Het evalueren volgens de laatste stap is in de Utrechtse wijk Overvecht met verschillende metingen gedaan (De Winter, Horjus, & Van Dijken, 2009; Horjus, Van Dijken, & De Winter, 2012; Van Dijken, Horjus, & Day, 2013).

Naast een theoriegestuurd interventieprogramma en een gestructureerde implementatiemethode (Rauner et al., 2006), blijkt ook dat kritische reflectie een noodzakelijk aspect is voor positieve gedragsverandering in verschillende contexten (Ferreira, Azevedo, & Menezes, 2012). Dit draagt namelijk bij aan de ontwikkeling van zowel het cognitieve als het attitudinale domein, waardoor het gewenste gedrag meer vasthoudt. Hiermee wordt er bevestigd dat niet alleen reflectie noodzakelijk is in situaties waar er gevraagd wordt naar het gewenste gedrag, maar dat reflecteren er tevens voor kan zorgen dat het gewenste gedrag vertoond wordt in andere situaties. Kritisch reflecteren zorgt er dus voor dat het positieve gedrag eigen gemaakt wordt en wordt generaliseerd naar verschillende contexten in het dagelijks leven. In de wijkmediatorentrainingen doen de jongeren verschillende oefeningen en worden deze naderhand geëvalueerd (Pauw & Verhoeff, 2012). Ook bespreken de jongeren wat ze hebben geleerd in de training en geven ze tips aan elkaar. Er wordt dus in zekere mate voldaan aan de voorwaarde van kritische reflectie.

Mediatieprogramma's die conflict-oplossingsvaardigheden aanleren lijken effectief te zijn (Burrell et al., 2003). Het is echter nog onbekend of de mediatorentrainingen van de VW zorgen voor een blijvende gedragsverandering en welke factoren ertoe zouden leiden. In deze studie staat daarom de volgende onderzoeksvraag centraal: In hoeverre zorgen mediatorentrainingen voor het vasthouden van vreedzame vaardigheden onder

wijkmediatoren in Overvecht en welke succesfactoren leveren hier een bijdrage aan? Als dit duidelijk wordt kan dit onderzoek bijdragen aan de verbetering van de VW en aan de bevordering van een positief sociaal leefklimaat in de wijk, met als doel om afwijkend gedrag op straat terug te dringen. Aangezien de wijkmediatorentraining is gebaseerd op het ASE-model, in zekere mate voldoet aan de vijf stappen van *Intervention Mapping* en er in de trainingen ruimte is voor kritische reflectie, is er potentie voor een blijvende gedragsverandering. Om te onderzoeken of de wijkmediatoren de aangeleerde vreedzame vaardigheden daadwerkelijk toepassen in het dagelijks leven, zullen de attitude, sociale norm en eigen effectiviteit ten opzichte van het mediëren onderzocht worden. Er wordt verwacht dat wanneer wijkmediatoren een positieve attitude, sociale norm en eigen effectiviteit hebben, zij de aangeleerde vreedzame vaardigheden in verschillende contexten van het dagelijks leven toepassen.

Methode

Onderzoeksdesign

Er is gebruik gemaakt van een kwalitatief, theoriegestuurd onderzoeksdesign. De afhankelijke variabele was het vasthouden van aangeleerde vreedzame vaardigheden in de wijkmediatorentraining. Deze vaardigheden zijn geoperationaliseerd met de constructen vreedzaam omgaan met conflicten, de stevige houding en inzet voor de wijk. De onafhankelijke variabele was de wijkmediatorentraining. In deze studie werd onderzocht of de onafhankelijke variabele via de attitude, sociale norm en eigen effectiviteit invloed had op de afhankelijke variabele. Deze variabelen zijn onderzocht door middel van een semigestructureerd interview (zie Bijlage 1).

De onderzoekspopulatie bestond uit 11 wijkmediatoren tussen de 11 en 18 jaar oud afkomstig uit de Utrechtse wijk Overvecht. Er waren drie mannelijke wijkmediatoren en acht vrouwelijke wijkmediatoren. Één wijkmediator was 11 jaar oud, één wijkmediator was 12 jaar oud, drie wijkmediatoren waren 13 jaar oud, één wijkmediator was 14 jaar oud, twee wijkmediatoren waren 17 jaar oud en drie wijkmediatoren waren 18 jaar oud. Elke wijkmediator heeft rond het 12e levensjaar een mediatorentraining gehad in groep acht van de basisschool.

Steekproeftrekking

In deze studie was er sprake van een selecte steekproef. De respondenten zijn geselecteerd op de eis dat ze van een VS kwamen en in groep acht een wijkmediatorentraining hebben gehad. Via contactenlijsten uit de schooljaren 2009/2010 en 2015/2016 konden respondenten geworven worden. De onderzoekers hebben de wijkmediatoren van beide lijsten gebeld en/of gemaïld. Ook zijn er respondenten geworven via stichting Jongerenwerk Utrecht in Overvecht [JoU] en zijn de onderzoekers hier langs geweest om tijdens een activiteit wijkmediatoren te interviewen.

Response

Trainers van de VW hebben de afgelopen jaren nauwelijks contactgegevens bijgehouden van wijkmediatoren waardoor het uiterst moeilijk was om respondenten te werven. Uiteindelijk zijn er 39 wijkmediatoren telefonisch en/of via een e-mail benaderd waarvan de contactgegevens, van hen of van hun ouders, wel bekend waren. Hiervan werkten vijf wijkmediatoren mee aan het onderzoek. Bij JoU in Overvecht zijn er 14 jongeren benaderd, waarvan er zes deelnamen aan het onderzoek. Uiteindelijk zijn er 53 wijkmediatoren benaderd, waarvan er 11 wijkmediatoren zijn geïnterviewd.

Meetinstrumenten en Operationalisatie

De mate van vasthouden van aangeleerde vreedzame vaardigheden in de wijkmediatorentoelating is onderzocht met de constructen vreedzaam omgaan met conflicten, de stevige houding en inzet voor de wijk. Voor het meten van de constructen de stevige houding en inzet voor de wijk, is er gebruik gemaakt van eigen geconstrueerde vragen. Voorbeeldvragen zijn respectievelijk: "Onderneem je wel eens uit jezelf 'vreedzame' activiteiten? Kun je een voorbeeld geven?" en "Wat heb je in de wijkmediatorentoelating geleerd over 'de stevige houding'? Pas je dit nog steeds toe?". Deze vragen zijn zoveel mogelijk gebaseerd op bestaande literatuur om de te meten variabelen zo goed mogelijk te operationaliseren en om de interne validiteit zo hoog mogelijk te houden. De interviewvragen behorende bij het construct vreedzaam omgaan met conflicten zijn geïnspireerd door de bestaande *code of the street* [COTS]-lijst (Holder, Robinson, & Rose, 2009). Vreedzaam gedrag is hierbij geen gebruik maken van bedreigingen en fysiek of verbaal geweld. Een voorbeeldvraag is: "Hoe reageer je als iemand anders jou vernedert (denk aan schelden, schoppen)?".

Om de onafhankelijke variabele te meten is er gevraagd of de jongeren een wijkmediatorentoelating hebben gehad en hoe lang dit geleden is. Ook zijn de gedragsvoorwaarden attitude, sociale norm en eigen effectiviteit bevestigd omdat dit indicatoren waren voor het blijven toepassen van vreedzame vaardigheden. Een voorbeeldvraag met betrekking tot de attitude ten aanzien van mediëren is: "Vind je het zinvol dat er wijkmediatoren zijn? Waarom wel of niet?". Een voorbeeldvraag van de sociale norm ten aanzien van mediëren is: "Weten je huidige vrienden dat je bent opgeleid tot wijkmediator? Zo ja, wat vinden zij ervan?". Tot slot is de variabele eigen effectiviteit ten aanzien van mediëren gemeten met bijvoorbeeld de volgende vraag: "Vind je dat je een goede wijkmediator bent? Waarom wel of niet?".

Dataverzameling en Data-Analyse

De data zijn verzameld door middel van semigestructureerde interviews. Tijdens de interviews hebben de onderzoekers notities gemaakt van wat hen opviel aan de participanten en de betreffende interview situatie. De interviews werden in de Openbare

Bibliotheek in Overvecht en in jongeren centrum de Prosific (een locatie van JoU in Overvecht) afgenomen. Ook werden de interviews opgenomen. De interviews zijn door beide onderzoekers tegelijkertijd geanalyseerd met behulp van NVivo.

Kwaliteitsbewaking

In deze studie is er gebruik gemaakt van een selecte steekproef, waardoor de resultaten slechts betrekking hebben op wijkmediatoren uit Overvecht. De interviews zijn afgenomen op een zo rustig mogelijke plek, zoals een aparte ruimte, zodat de wijkmediatoren zo min mogelijk werden afgeleid tijdens het interview. Om de interne validiteit van het onderzoek te verhogen is er gebruik gemaakt van literatuur om de variabelen zo goed mogelijk te operationaliseren.

Ethische Verantwoording

Deze studie draagt bij aan de verbetering van de VW door te onderzoeken wat wijkmediatoren na een aantal jaren overhouden van de mediatorentraining. Het was een formatief onderzoek en er is derhalve niet geprobeerd om een eindoordeel te geven over de effectiviteit van de wijkmediatorentraining.

Voor deelname aan de interviews zijn de respondenten geïnformeerd over het doel van het onderzoek. Naast instemming met de deelname hebben de respondenten ook toestemming gegeven voor de audio-opnames. Bovendien konden de respondenten te allen tijde de medewerking aan het onderzoek beëindigen, zonder opgave van redenen. Tevens zijn de respondenten ingelicht over de anonimiteit van de onderzoeksgegevens en is de respondenten gemeld dat de verkregen informatie slechts gebruikt wordt voor huidig wetenschappelijk onderzoek.

Resultaten

In deze studie is er onderzocht in hoeverre mediatorentrainingen zorgen voor een blijvende gedragsverandering onder wijkmediatoren in Overvecht en welke succesfactoren hier een bijdrage aan leveren. Relevante fragmenten zijn gelabeld met open codes en onderverdeeld in negen axiale codes, welke zijn opgesplitst in drie categorieën. Vier axiale codes zijn ondergebracht onder de categorie 'vastgehouden vreedzame vaardigheden': vreedzaam omgaan met conflicten; de stevige houding; inzet voor de wijk; en toepassing van vreedzame vaardigheden in het dagelijks leven. Onder de categorie 'voorwaarden voor gedrag op basis van het ASE-model' zijn de volgende drie axiale codes ondergebracht: attitude ten opzichte van mediëren; sociale norm ten opzichte van mediëren; en eigen effectiviteit ten opzichte van mediëren. Onder de categorie 'waardering ten opzichte van de wijkmediatorentraining' vallen de laatste twee axiale codes: succesfactoren en verbeterpunten. Deze zullen achtereenvolgens besproken worden. Uiteindelijk kon de selectieve code 'het vasthouden van vreedzame vaardigheden onder wijkmediatoren' bepaald worden.

Vastgehouden Vreedzame Vaardigheden

Vreedzaam omgaan met conflicten. Alle wijkmediatoren reageerden ontkennend op de vraag of zij anderen soms bedreigen om te zorgen dat ze goed behandeld worden en/of respect krijgen. Een wijkmediator zei hierover bijvoorbeeld: "Nee, ik vind bedreigen erg. Ik zou gewoon netjes praten en ervoor zorgen dat het met woorden goedkomt". Ook vonden wijkmediatoren dat vechten niet nodig is om respect af te dwingen. Een wijkmediator zei: "Nee, ik vind het eigenlijk juist stoerder als je daarboven staat. Je houdt jezelf kalm, je ziet wat er gebeurt, wat er om je heen zeg maar, en je kan jezelf beheersen".

Stevige houding. De stevige houding die de wijkmediatoren aangeleerd kregen werd door iedereen als nuttig ervaren. Wijkmediatoren die in de afgelopen anderhalf jaar de mediatorentraining hebben gevolgd, passen de stevige houding niet alleen toe in een vreedzame context, maar ook in niet-vreedzame contexten: "Ik pas het ook toe op de middelbare school als er ruzie is. Dan sta ik gewoon zelfverzekerd en laat ik me niet bang maken, omdat je zo alles oplost". Wijkmediatoren die zes jaar geleden de training hebben gevolgd gaven echter aan niet meer concreet de stevige houding toe te passen, maar het geïnternaliseerd te hebben: "Het is niet dat ik er echt op let, het gaat gewoon vanzelf".

Inzet voor de wijk. Alle respondenten bleken zich in te zetten voor de wijk. Het is gebleken dat wijkmediatoren hun rommel op zouden ruimen wanneer ze een picknick zouden hebben: "Ja, dat doe ik altijd. Ook als ik iets op straat zie liggen pak ik dat altijd even op en ruim ik dat op". Wanneer zij zien dat anderen hun rommel laten liggen, hangt het van de leeftijd van de betreffende personen af of de wijkmediatoren hier iets van zeggen: "Als ze ouder zijn niet, maar als het kleine kindjes zijn zou ik dat wel zeggen". Het is tevens gebleken dat de wijkmediatoren vreedzame initiatieven uit zichzelf ondernemen en anderen helpen: "Ja de burens pas. Met boodschappen tillen als ze oud zijn".

Toepassing van vreedzame vaardigheden in het dagelijks leven.

Vaardigheden die door de meeste wijkmediatoren nog toegepast worden zijn: jongeren tijdens een conflict bedaren; een neutrale houding tijdens het mediëren; de stevige houding; en anderen in de ogen aankijken. Wijkmediatoren die in de afgelopen anderhalf jaar de training hebben gevolgd lossen nog steeds conflicten op in het dagelijks leven: "Nou, ik help mensen nog steeds buiten als ze ruzie hebben. [...] En nu op de middelbare school ook. Ik probeer gewoon ruzies te voorkomen". Andere wijkmediatoren gaven juist aan het lastig te vinden om te mediëren in contexten waar geen vreedzame cultuur, zoals op een VS, heerst: "Wat ook moeilijk was, je had vooral leerkrachten die tegen de kinderen zeiden: Hé, nu ga je naar de mediator luisteren. Maar als je dan op straat was

dan heb je niemand die [dat] tegen de kinderen zegt [...]". Andere aspecten die wijkmediatoren lastig vonden tijdens het mediëren zijn de eerste stap zetten en de neutrale houding handhaven. Daarnaast passen sommige wijkmediatoren geen aangeleerde vreedzame vaardigheden meer toe. Een wijkmediator die zes jaar geleden een training heeft gehad zei hierover: "Wat doe ik daarvan nog steeds... Nou ik moet bekennen dat ik nooit wat doe". De huidige vrienden van deze wijkmediatoren wisten niets van hun wijkmediatorschap af.

Voorwaarden voor Gedrag op Basis van het ASE-model

Attitude ten opzichte van mediëren. Alle wijkmediatoren vonden het leuk om te mediëren en vonden het nuttig voor in het dagelijks leven. Zo beargumenteerde een wijkmediator het maatschappelijk nut met: "[...] als mensen zich goed genoeg voelen om echt op mensen af te stappen en te zeggen: hé stop dit gaat niet goed zo. Dan kan het een hele goede sprong naar voren zijn zeg maar". Niet iedereen vond het echter effectief dat er wijkmediatoren zijn, omdat er op straat niet overal een vreedzame context heerst: "Wijkmediatoren eigenlijk niet. Maar mediators zeg maar wel, op school. Buiten denk ik niet dat het gaat werken eerlijk gezegd omdat er weinig mensen zijn die er vanaf weten".

Sociale norm ten opzichte van het mediëren. Wanneer de huidige vrienden bekend waren met het wijkmediatorschap van de wijkmediator, heerste er een positieve sociale norm ten opzichte van het mediëren: "Ja, ze vonden het best wel leuk en waren wel enthousiast dat ik dat [wilde] doen, want sommigen hadden het niet van mij verwacht [...]". De positieve sociale norm heerste enkel bij wijkmediatoren die in de afgelopen anderhalf jaar een mediatorentraining hebben gevolgd. Van de wijkmediatoren die zes jaar geleden de training hebben gevolgd, wisten de huidige vrienden niet dat zij wijkmediator zijn: "Nee, ik bedoel ik ben naar deze school gekomen. Maar deze vrienden weten ook niet. Ik zit op het [...] dus dat is wel een redelijke kakkerschool, die weten ook niet wat er echt in Overvecht gaande is".

Eigen effectiviteit ten opzichte van mediëren. Alle wijkmediatoren voelden zich competent in het mediëren. Argumenten hiervoor waren: behulpzaamheid; effectief conflicten kunnen oplossen; een neutrale houding tijdens het mediëren handhaven; jongeren tijdens een conflict kunnen bedaren; en veel geduld hebben. Een van de wijkmediatoren zei hierover: "[...] Ik vind dat ik het goed kan doen dat ik ze stil kan houden en dat ik het goed kan oplossen. Ik heb het vaak binnen een paar minuten al opgelost". Een enkeling vond zichzelf in het begin geen goede wijkmediator omdat het als te spannend werd ervaren: "Ik denk de eerste paar maanden toch wat minder. Omdat je eerst, ja toch wat spannend als je op moet gaan treden. Ik vond dat best wel eng. Vooral als je rond de 12 bent".

Waardering ten opzichte van de Wijkmediatorentraining

Succesfactoren. De wijkmediatoren vonden de aangeleerde vreedzame vaardigheden uit de mediatorentraining, zoals de neutrale houding tijdens het mediëren, nuttig voor het dagelijks leven: "Het neutraal blijven, [maar] er waren ook andere dingen [...] die ik in het alledaagse leven gebruik. Zoals op werk of stage en er gebeurt iets, hoe spreek ik iemand aan daarover? Dat is wat we hebben gehad bij die training". Andere aspecten die wijkmediatoren waardeerden aan de training waren: een duidelijk mediatieprotocol; duidelijke educatie over rustig blijven tijdens het mediëren; het samenwerken in groepen tijdens opdrachten; het krijgen van een stem zodat de wijkmediatoren zich gehoord voelen; variatie binnen de groep kinderen die de training volgden zodat er niet één type wijkmediator bestaat; en de professionaliteit in vergelijking met de schoolmediatorentrainingen. Daarnaast vonden de meeste wijkmediatoren dat er goede begeleiding gegeven werd: "Ze helpen je veel en al die kinderen geven ze dezelfde aandacht dus niet meer aan de een dan de ander".

Verbeterpunten. Ondanks het feit dat meerdere wijkmediatoren de begeleiding als een succesfactor ervoeren, vonden sommigen dat instructies beter moeten zijn in gevallen van de eerste stap zetten: "Ja misschien meer begeleiding. [...] Want het was wel soms van dat je die training kreeg, maar dat je daarna wel op eigen initiatief ja al die dingen moest regelen, maar dus misschien de begeleiding daarin". Andere verbeterpunten waren: gebruik maken van echte scenario's om de overgang van het oefenen in de training naar de realiteit in de wijk te vergemakkelijken; meer trainingsbijeenkomsten; en minder hoge verwachtingen van de wijkmediatoren als rolmodel omdat ze zich nog kind willen kunnen voelen. Een wijkmediator legde dit laatste als volgt uit: "Zodra je wijkmediator bent [...], wordt er toch wel meer van je verwacht. Dan kan je niet zomaar stoeien ofzo, omdat er dan wordt gezegd: nee, je bent toch mediator? De verwachtingen lagen wel [...] hoog voor een kind van 12 jaar". Ook zou de cursusinhoud geactualiseerd kunnen worden: "We hadden op een gegeven moment een filmpje, maar dat was zeg maar heel oud. Heel lang geleden gefilmd en met een slechte camera en je zag het niet zo duidelijk". Bovendien gaven wijkmediatoren suggesties, zoals een boekje met handige tips en een bijeenkomst met oude en nieuwe mediators om van elkaar te leren.

Conclusie

In deze studie is onderzocht in hoeverre mediatorentrainingen zorgen voor het vasthouden van vreedzame vaardigheden onder wijkmediatoren in Overvecht en welke succesfactoren hier een bijdrage aan leveren. Volgens het ASE-model leiden een positieve attitude, sociale norm en eigen effectiviteit tot het uitvoeren van gedrag (De Vries, Dijkstra, & Kuhlmann, 1988; De Vries & Mudde, 1998). Wanneer wijkmediatoren

een positieve attitude, sociale norm en eigen effectiviteit ten opzichte van het mediëren hebben, zouden zij de aangeleerde vreedzame vaardigheden blijven toepassen in verschillende contexten van het dagelijks leven. De attitude, sociale norm en eigen effectiviteit zijn daarom onderzocht aan de hand van 11 semigestructureerde interviews met wijkmediatoren tussen de 11 en 18 jaar oud. Tevens is er onderzocht welke aangeleerde vreedzame vaardigheden uit de mediatorentraining de wijkmediatoren nog toepassen en welke factoren zij als succesvol ervaren.

Er is gebleken dat de wijkmediatoren de drie aangeleerde vreedzame vaardigheden vasthouden enkele jaren nadat ze een mediatorentraining hebben gehad. Alle wijkmediatoren blijven vreedzaam omgaan met conflicten, vinden de stevige houding nuttig en zetten zich in voor de wijk. Vreedzame vaardigheden die de wijkmediatoren nog toepassen zijn: jongeren tijdens een conflict bedaren; een neutrale houding aannemen tijdens het mediëren; de stevige houding; en anderen in de ogen aankijken. Enkel de wijkmediatoren die in de afgelopen anderhalf jaar een training hebben gevolgd, mediëren nog daadwerkelijk in vreedzame en/of niet-vreedzame contexten. Sommige wijkmediatoren hadden daarentegen moeite met conflicten oplossen in niet-vreedzame contexten. Tot slot waren de eerste stap zetten en het handhaven van de neutrale houding lastige aspecten volgens de wijkmediatoren.

Met betrekking tot de voorwaarden voor gedrag op basis van het ASE-model is gebleken dat alle wijkmediatoren een positieve attitude hebben ten opzichte van het mediëren. Wanneer het wijkmediatorschap bekend is bij de huidige vrienden van wijkmediatoren, heerst er een positieve sociale norm ten opzichte van het mediëren. Of huidige vrienden van het wijkmediatorschap afweten is afhankelijk van hoe lang geleden de wijkmediatoren de training hebben gevolgd. Dit suggereert dat hoe korter geleden de training is gevolgd, hoe positiever de sociale norm is ten opzichte van het mediëren. Tot slot blijkt dat alle wijkmediatoren een positieve eigen effectiviteit ten opzichte van het mediëren hebben.

Wat betreft de waardering ten opzichte van de mediatorentraining zijn succesfactoren volgens de wijkmediatoren: de aangeleerde neutrale houding tijdens het mediëren; een duidelijk mediatieprotocol; duidelijke educatie over rustig blijven tijdens het mediëren; het samenwerken in groepen tijdens opdrachten; het krijgen van een stem in de training; variatie in de typen wijkmediatoren; de professionaliteit; en goede begeleiding die iedere wijkmediator evenveel aandacht geeft. Verbeterpunten aan de mediatorentraining zijn volgens de wijkmediatoren: instructie in gevallen van de eerste stap zetten; gebruik maken van echte scenario's om de overgang van het oefenen in de training naar de realiteit in de wijk te vergemakkelijken; actualisering van de cursusinhoud; meer trainingsbijeenkomsten; en minder hoge verwachtingen van de

wijkmediatoren als rolmodel van de begeleiding. Suggesties voor verbetering zijn een boekje met handige tips voor wijkmediatoren en een bijeenkomst met oude en nieuwe wijkmediatoren waarin ze van elkaar kunnen leren.

Met betrekking tot de geldigheid van deze resultaten moet er rekening gehouden worden met het feit dat de resultaten mogelijk beïnvloed zijn door sociaal wenselijke antwoorden en ontbrekende resultaten door onvoldoende doorvragen van de onderzoekers. De onderzoekers hebben de betrouwbaarheid van de antwoorden echter zo hoog mogelijk gehouden door de wijkmediatoren op een rustige plek met zo min mogelijk afleiding te interviewen. Ook gezien de beperkte omvang van het onderzoek moeten de resultaten met voorzichtigheid geïnterpreteerd en toegepast worden. Deze studie geeft desalniettemin indicaties van verbeterpunten aan de wijkmediatorentraining. Bovendien geven de resultaten inzicht over welke vaardigheden vastgehouden worden door de wijkmediatoren.

Discussie

Een verklaring voor het al dan niet mediëren in het dagelijks leven kan gezocht worden in het ASE-model. Wanneer de attitude, sociale norm en eigen effectiviteit van de wijkmediatoren ten opzichte van het mediëren positief zijn, zouden zij de vreedzame vaardigheden om te mediëren daadwerkelijk toepassen. Er is gebleken dat de attitude en de eigen effectiviteit van alle wijkmediatoren positief waren, maar dit gold niet voor de sociale norm. Niet alle wijkmediatoren voldeden aan de drie voorwaarden voor het uitvoeren van gedrag. Dit is een mogelijke verklaring voor het feit dat niet alle wijkmediatoren enkele jaren na de training te hebben gevolgd daadwerkelijk mediëren.

Een positieve of negatieve sociale norm lijkt afhankelijk te zijn van hoe lang geleden de wijkmediatoren de mediatorentraining hebben gevolgd. Wanneer wijkmediatoren in het afgelopen anderhalf jaar de training hebben gevolgd, wisten de huidige vrienden van het wijkmediatorschap af en was de sociale norm van de wijkmediatoren positief. Dit in tegenstelling tot wijkmediatoren die zes jaar geleden de mediatorentraining hebben gevolgd; hiervan wisten de huidige vrienden niet van het wijkmediatorschap af. Dit suggereert dat de sociale norm ten opzichte van het mediëren door de jaren heen afzwakt. Wanneer huidige vrienden van de wijkmediatoren bekend zouden zijn met de VW en een positieve attitude ten opzichte van het mediëren zouden hebben, is de kans op het blijven mediëren door wijkmediatoren groter.

Het ASE-model lijkt echter geen verklaring te zijn voor het al dan niet toepassen van de stevige houding. Niet iedereen met een positieve sociale norm paste de stevige houding nog concreet toe in het dagelijks leven. Een verklaring hiervoor kan wellicht gevonden in hoe lang geleden de mediatorentraining is gevolgd. Wijkmediatoren die het afgelopen anderhalf jaar de training hebben gevolgd passen nog concreet de stevige

houding toe in verschillende contexten. Wijkmediatoren die de training zes jaar geleden hebben gevolgd lijken de stevige houding geïnternaliseerd te hebben. Met betrekking tot inzet voor de wijk lijken zowel de sociale norm ten opzichte van het mediëren, als hoe lang geleden de mediatorentraining is gevolgd niet van invloed te zijn op het uit zichzelf ondernemen van vreedzame initiatieven.

Bij het interpreteren en toepassen van de gevonden resultaten zal er rekening gehouden moeten worden met een aantal beperkingen. Een van de beperkingen is dat de interviews niet met beide onderzoekers zijn afgenomen. Dit was mogelijk bevorderend geweest voor het krijgen van meer gedetailleerde antwoorden in geval van niet goed doorvragen door de onderzoeker. Daarnaast bedroeg het aantal respondenten 11 wijkmediatoren. Voor vervolgonderzoek is het aan te raden om gebruik te maken van een groter aantal respondenten. Binnen de VW is er in 2017 een begin gemaakt met het verzamelen en bijhouden van contactgegevens van de wijkmediatoren. Wellicht kan onderzoek over enkele jaren gebruik maken van deze gegevens en zo op een grotere schaal het onderzoek uitvoeren.

Op basis van de verkregen resultaten uit de interviews met wijkmediatoren kunnen een aantal aanbevelingen gedaan worden voor de mediatorentrainingen van de VW. Een verbeterpunt dat genoemd werd door de wijkmediatoren zelf, was om meer trainingsbijeenkomsten te organiseren. Ook gaven de wijkmediatoren als idee om de cursusinhoud met betrekking tot het filmpje te actualiseren, een boekje te maken met handige tips voor wijkmediatoren, en om een bijeenkomst te organiseren waar oude en nieuwe wijkmediatoren aanwezig zijn zodat zij tips uit kunnen wisselen en van elkaar kunnen leren. Met deze aanbevelingen voor de wijkmediatorentraining en de verkregen kennis met betrekking tot de vreedzame vaardigheden die wijkmediatoren vasthouden en de succesfactoren van de training, kan een bijdrage geleverd worden aan de verbetering van de VW waardoor een positiever sociaal leefklimaat in de wijk kan ontstaan.

Literatuur

- Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50, 179-211. doi:10.1016/0749-5978(91)90020-T
- Ajzen, I. (2005). Attitudes, personality and behavior. Berkshire: McGraw-Hill Education. Geraadpleegd op 14 maart 2017, van <https://psicoexperimental.files.wordpress.com/2011/03/ajzeni-2005-attitudes-personality-and-behaviour-2nd-ed-open-university-press.pdf>
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavior change. *Psychological Review*, 84, 191-215. Geraadpleegd op 18 maart 2017, van <https://www.uky.edu/~eushe2/Bandura/Bandura1977PR.pdf>
- Burrell, N. A., Zirbel, C. S., & Allen, M. (2003). Evaluating peer mediation outcomes in educational settings: A meta-analytic review. *Conflict Resolution Quarterly*, 21, 7-25. Geraadpleegd op 29 maart, van https://www.researchgate.net/profile/Mike_Allen3/publication/229565453_Evaluating_Peer_Mediation_Outcomes_in_Educational_Settings_A_Meta-Analytic_Review/links/56ef0fd408ae59dd41c722b6.pdf
- Dierx, J., & Verhoeff, C. (2013). Het Utrechts mediatiemodel: Opvang voor basisconflicten op wijkniveau. *Tijdschrift voor Herstelrecht*, 3, 46-65. Geraadpleegd op 14 maart 2017, van http://www.jannydierx.nl/wp-content/uploads/2013/11/Het_Utrechts_Mediatiemodel_opvang_voor_basisconflicten_op_wijkniveau.pdf
- Dijken, M. W., van, Horjus, B., & Day, M. (2013). *De Vreedzame Wijk Kanaleneiland: De derde meting in het onderzoek naar De Vreedzame Wijk 2012-2013*. Utrecht/Zeist: CED Maartensdijk, MvD Research en Horjus & Partners. Geraadpleegd op 17 maart 2017, van <http://members.ziggo.nl/horjus2003/site/Rapportage%20KE%20123%20def.pdf>
- Ferreira, P. D., Azevedo, C. N., & Menezes, I. (2012). The developmental quality of participation experiences: Beyond the rhetoric that "participation is always good!". *Journal of Adolescence*, 35, 599-610. doi:10.1016/j.adolescence.2011.09.004
- García-Raga, L., Grau, R., & López-Martin, R. (2017). Mediation as a process for the management of conflict and the improvement of coexistence in educational centres. A study based on the perceptions of secondary school students. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 237, 465-470. doi:10.1016/j.sbspro.2017.02.091

- Hartnagel, T. F. (1979). The perception and fear of crime: Implications for neighborhood cohesion, social activity, and community affect. *Social Forces*, 58, 176-193.
doi: 10.2307/2577792
- Hirschi, T. (2002). A Control Theory of Delinquency. In T. Hirschi. (Red.), *Causes of delinquency* (pp. 16-34). Transaction Publishers. Geraadpleegd op 15 maart 2017, van https://books.google.nl/books?id=VaRwAAAAQBAJ&pg=PA16&hl=nl&source=gbs_toc_r&cad=4#v=onepage&q&f=false
- Holder, E. H., Robinson, L. O., & Rose, K. (2009). *The Code of the Street and African-American Adolescent Violence*. Washington DC: National Institute of Justice.
- Horjus, B., & Dijken, M. W., van, & Winter, M., de (2012). *Van school naar huis door een Vreedzame Wijk: Onderzoek naar Vreedzame Wijk Overvecht en Kanaleneiland. Overzichtsrapportage*. Utrecht/Zeist: Universiteit Utrecht, Horjus & Partners en MvD Research. Geraadpleegd op 17 maart 2017, van http://www.vrijwilligeinzet.nl/fileadmin/www.vrijwilligeinzet.nl/Producten/P015_ov_erzichtsrapportage_VreedzameWijk_def.pdf
- Horjus, B., & Dijken, M., van (2014). De ecologie van maatschappelijke betrokkenheid. In K. Jurrius & H. Torrings (Eds.), *Opvoeden in betrokkenheid. Lessen uit de wetenschap*. Amsterdam: SWP. Geraadpleegd op 29 maart 2017, van http://s3.amazonaws.com/academia.edu.documents/34849298/HorjusvanDijken2014de_ecologie_van_maatschappelijke_betrokkenheid.pdf?AWSAccessKeyId=AKIAIWOWYYGZ2Y53UL3A&Expires=1490824233&Signature=BbCqsplqhxVBCp0LIFniz7%2Bm6IA%3D&response-content-disposition=inline%3B%20filename%3DB._Horjus_and_M.W._van_Dijken._2014._De.pdf
- Junger-Tas, J., Steketee, M. J., Moll, M., & Tierolf, B. (2008). *Achtergronden van jeugddelinquentie en middelengebruik*. Verwey-Jonker Instituut. Geraadpleegd op 17 maart 2017, van http://www.verwey-jonker.nl/doc/jeugd/Achtergronden%20jeugddelinquentie%20middelengebruik_2533.pdf
- Mannes, M., Roehlkepartain, E. C., & Benson, P. L. (2005). Unleashing the power of community to strengthen the well-being of children, youth, and families: an asset-building approach. *Child welfare*, 84, 18. Geraadpleegd op 19 maart 2017, van <http://web.a.ebscohost.com.proxy.library.uu.nl/ehost/pdfviewer/pdfviewer?sid=065e1b15-9b93-45cd-8be7-61446a306765%40sessionmgr4007&vid=1&hid=4204>
- Pauw, L. M. J. (2014). *Werkt De Vreedzame School? Samenvatting onderzoeksresultaten naar De Vreedzame School en De Vreedzame Wijk*. CED-Groep. Geraadpleegd op

- 13 maart 2017, van
<http://www.stichtingvreedzaam.nl/Resources/Evaluatiegegevens%20van%20De%20Vreedzame%20School%202015.pdf>
- Pauw, L. & Verhoeff, C. (2012). Handboek De Vreedzame Wijk. Maartensdijk: Eduniek/CED groep. Geraadpleegd op 13 maart 2017, van
https://drive.google.com/drive/u/2/folders/0B4s14_FVMmq9SE5vZzRoUkhnOXchhttp://www.stichtingvreedzaam.nl/Resources/Evaluatiegegevens%20van%20De%20Vreedzame%20School%202015.pdf
- Rauner, M., Kok, G., & Taris, T. (2006). De waarde van Intervention Mapping en de Theory of Planned Behavior voor de effectiviteit van een communicatietraining. *Gedrag en Organisatie*, 19, 3-21. Geraadpleegd op 29 maart 2017, van
<http://repository.ubn.ru.nl/bitstream/handle/2066/54856/54856.pdf?sequence=1>
- Sampson, R. J., & Groves, W. B. (1989). Community structure and crime: Testing social-disorganization theory. *American Journal of Sociology*, 94, 774-802. doi:10.1086/229068
- Sampson, R. J., Raudenbush, S. W., & Earls, F. (1997). Neighborhoods and violent crime: A multilevel study of collective efficacy. *Science*, 277, 918-924. doi:10.1126/science.277.5328.918
- Schwartz, S. J., Phelps, E., Lerner, J. V., ..., & Lerner, R. M. (2010). Promotion as prevention: Positive youth development as protective against tobacco, alcohol, illicit drug, and sex initiation. *Applied Developmental Science*, 14, 1-15. doi:10.1080/10888691.2010.516186
- Vieno, A., Nation, M., Perkins, D. D., & Santinello, M. (2007). Civic participation and the development of adolescent behavior problems. *Journal of Community Psychology*, 35, 761-777. doi:10.1002/jcop.20177
- Vries, H., de, Dijkstra, M., & Kuhlman, P. (1988). Self-efficacy: The third factor besides attitude and subjective norm as a predictor of behavioural intentions. *Health Education Research*, 3, 273-282. doi:10.1093/her/3.3.273
- Vries, H., de, & Mudde, A. N. (1998). Predicting stage transitions for smoking cessation applying the attitude-social influence-efficacy model. *Psychology and Health*, 13, 369-385. doi:10.1080/08870449808406757
- Winter, M., de, Horjus, B., & Dijken, M. W., van (2009). *Vreedzaam komt van school: Onderzoek naar de Vreedzame Wijk*. Utrecht/Zeist: Universiteit Utrecht en Horjus & Partners.

Bijlagen

Bijlage 1. Topiclijst Semigestructureerd Interview Wijkmediatoren

A. Intro

- Kennis maken
- Anonimiteit garanderen
- Akkoord met opname
- Korte uitleg onderwerp van het interview

B. Algemene gegevens

- Hoe oud ben je?
- Op welke basisschool heb je gezeten?
- Op welke school zit je nu?
- In welke klas/niveau zit je?

C. Wijkmediatorent raining

- Hoe lang geleden heb je een wijkmediatorent raining gehad?
- Wat heb je daar geleerd?
- Wat doe je daarvan nog steeds? Waarom?
- Wat vond je goed aan de training?
- Wat denk je dat er beter kon aan de training?
- Heb je een terugkom bijeenkomst gehad? Zo ja, wanneer? Hoeveel tijd na de training in groep acht was dit?
- Wat vond je van die terugkom bijeenkomst?
- Wat heb je geleerd in de terugkom bijeenkomst?

D. Attitude

- Wat vind je ervan om wijkmediator te zijn?
- Geloof je in het idee van de VW?
- Vind je het zinvol dat er wijkmediatoren zijn?
- Levert het je voordeel op om op te treden als wijkmediator? Waarom?

E. Sociale Norm

- Heb je vrienden die ook wijkmediator zijn? Hoeveel ongeveer?
- Weten je huidige vrienden dat je bent opgeleid tot wijkmediator? Zo ja, wat vinden zij ervan?

F. Eigen Effectiviteit

- Vind je dat je een goede wijkmediator bent? Waarom?
- In welke situaties treed jij op als wijkmediator?
- Vind je het moeilijk om wijkmediator te zijn? Wat vind je dan moeilijk?
- Vind je dat je dit goed hebt geleerd in de training?

G. De Stevige Houding

- Heb je in de wijkmediatorentoertraining iets geleerd over de stevige houding? Kun je daar iets over vertellen?
- Vind je dat je hier iets aan hebt in het dagelijks leven? Op welke manier?
- Pas je dit nog steeds toe? Waarom?

H. Omgaan met Conflicten

- Als iemand je vernedert (slaan, schelden), vind je dan dat je pas sterk bent als je terugslaat? Waarom?
- Als iemand je slaat of schopt, vind je dan dat je terug moet slaan of schoppen om weer gelijk te staan? Waarom?
- Vind je dat je soms anderen moet bedreigen om te zorgen dat ze jou goed behandelen? Waarom?
- Denk je dat als anderen merken hoe sterk en stoer jij bent, ze je dan niets doen? Waarom?
- Vind je dat je niet wordt gerespecteerd als je bang bent om te vechten? Waarom?
- Vind je het belangrijk om aan anderen te laten zien dat er met jou niet te sollen valt? Waarom?
- Vind je dat mensen pas respect krijgen als ze stoer en agressief zijn? Waarom?

I. Inzet voor de Wijk

- Onderneem je wel eens uit jezelf vreedzame initiatieven? Bijvoorbeeld als je iemand iets op straat ziet gooien dat daar wat van zegt, of je vrienden overtuigen om mee te helpen op straat, of een straat ijsvrij maken omdat daar een invalide opa woont, et cetera. Kun je een voorbeeld geven?
- Als je op straat iemand ziet die wordt uitgescholden, wat doe je dan? Wil je voor diegene opkomen?
- Vind je het normaal als je bijvoorbeeld ergens een picknick hebt gehad om daarna de rommel op te ruimen? Doe je dit ook?

J. Afsluiting

- Heb je vrienden die ook wijkmediator zijn die wij kunnen benaderen?

- Vind je het leuk om het onderzoek toegestuurd te krijgen?
- Bedanken